

POV er et uafhængigt non-profit medie, der er åbent for alle og støttet af vores læsere.

Vi vil ikke lukke vores indhold inde bag en betalingsmur.

Hvis du har mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb, kan du hjælpe os med fortsat at udkomme.

Det kan du nemt og direkte med Visa eller Mastercard ved at klikke her:

50 kr./md.

100 kr./md.

POV. INTERNATIONAL

NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Sunset – en smuk rekonstruktion af en svunden epoke

af **Frederik Bojer Bové**

Publiceret 11/05/2019 i Film/Kultur

FILM // ANMELDELSE – Den ungarske instruktør László Nemes skrev sig ind i filmhistorien allerede med sin

Det er en ret overvældende oplevelse, to timers nedsænkning i en smuk rekonstruktion af en svunden epoke. En anbefalet oplevelse.

‘Lad os løfte sløret’. Sådan lyder første replik i *Sunset*, den ungarske instruktør László Nemes’ opfølger til nyklassikeren *Sauls Søn*. Det er i konteksten en ret naturlig replik, idet fortællingens hovedperson Irisz Leiter sidder og prøver en hat med et slør. Men samtidig er det en ret meta-indledning. László Nemes har for vane at starte sine film med et

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

dunkelt og mærkværdigt Budapest. Verden er en scene, og Irisz må rende rundt for at finde ud af, hvad der foregår i kulissen.

“

På trods af de konstante replikker om at løfte for slør, eller at ting snart vil blive oplyst, så er *Sunset*, som titlen antyder, en film hvor mørket sænker sig og tingene bliver dunkle.

Irisz Leiter er vendt hjem til Budapest fra Trieste, hvor hun har været siden hun var en lille pige. Hun håber på at få arbejde i hattebutikken ‘Leiter’, opkaldt efter hendes afdøde forældre, men den nuværende indehaver Oszkár Brill er ikke så glad for, at der pludselig er dukket noget, der minder om en arving, op. Samtidig summer byen af sladder om en ung og mystisk anarkist, som Irisz til sin forbløffelse indser må være hendes ukendte bror Kálmán.

Leiter-butikken forbereder et jubilæum. Anarkister forbereder vold. En af de kvindelige arbejdere hos Leiter skal udvælges til at arbejde ved det østrigske kejserhof. Og så er året i øvrigt 1913, og der er så småt krig i luften.

Der er mange tråde. og Irisz sprinter rundt mellem dem alle med kameraet i hælene.

Jeg skal gerne indrømme, at jeg ret tidligt tabte tråden. Der er især

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Hvis plottet er nærvædet uforståeligt, så er der meget tydelige allegoriske elementer i de mange plottråde. Men der er jo det med allegorier, at de er åbne for fortolkninger, så jeg påstår bestemt ikke, at min udlægning er den rigtige. Som Manic Street Preachers engang sagde: *'This is my truth, tell me yours'*

Allegorisk forvirring

Hele plottet med Leiter-butikkens kommende jubilæum minder mig om Robert Musils store roman *Manden uden egenskaber*, der for en stor dels vedkommende går med at forberede jubilæerne for de to kejsere Franz Joseph af Østrig-Ungarn og Wilhelm af Tyskland.

Leiter-butikken bliver især et symbol på det mærkværdige østrig-ungarske dobbeltmonarki, så smukt og formfuldendt på overfladen, så usammenhængende og konspiratorisk bag facaden. Og Leiter-børnene, broren og søsteren? De er dem, som landet er opkaldt efter: Den ungarske nation. Irisz og Kálmán er som de to sider af nationalismen. Irisz, den pæne og ophøjede; hun ligner virkelig en af de feminine inkarnationer af nationen såsom den franske [Marianne](#). Kálmán derimod er den mørke side af nationalismen, det populistiske oprør, volden, krigen, der så snart skulle sende også den ungarske ungdom til fronten.

Det er en ret overvældende oplevelse, to timers nedsænkning i en smuk rekonstruktion af en svunden epoke. En anbefalet oplevelse.

Men på trods af de konstante replikker om at løfte for slør, eller at ting snart vil blive oplyst, så er *Sunset*, som titlen antyder, en film hvor mørket sænker sig og tingene bliver dunkle.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Det er en feberhed film, fyldt med mystikere og sandsigere, hvor skæggede mænd dukker op ved nattetide, før de springer ud af vinduer, og hvor plottet synes at komme lige så meget fra datidens konspiratoriske populærlitteratur, som fra hvad der i virkeligheden skete. Og man kan sige, at på sin vis var *Sauls Søn* lige så forvirrende med de mange planer blandt kz-fangerne og uvisheden om, hvorvidt Saul overhovedet havde en søn, på baggrund af en fuldstændig overvældende og uforståelig historisk ondskab.

Men forvirringen var dog så meget mere sofistikeret i *Sauls Søn*. Her formåede Nemes at forbinde det overvældende med glimt af forståelighed, når vi f.eks. vandrede blandt lagre af kul og forstod, at de blev brugt til at brænde lig, eller når asken skulle skovles i søen. Det var surrealistiske ritualer på en bund af grusom virkelighed. I *Sunset* er pointen mere bare, at det er nærmest umuligt at forstå sin samtid, mens man befinder sig i den. Hvilket er en fin pointe og en pointe som Nemes leger med i begge sine film, og som har gjort ham til en af de største nye stemmer inden for kunsten at skildre historie på film.

Men det er en pointe, som blev leveret mange gange mere sofistikeret i *Sauls Søn*, der hele tiden vekslede mellem forvirring og klarsyn. *Sunset* bliver i forvirringen.

Stolt æstetik

Man kan dog ikke fratage Nemes, at han fortsat udvikler og rendyrker en fremragende æstetik. Jeg har visse idiosynkratiske grunde til igen at foretrække *Sauls Søn* – den dyrker farverne grøn og rød, mens *Sunset* er meget blå og gul, og jeg foretrækker den første farvekombination.

en presset person, og overføre den til dybt stiliserede historiske verdener, er igen fremragende udført.

Budapest 1913 er forbløffende flot genopført, og der foregår hele tiden ekstremt meget i billedet. I en scene sidder Irisz i en sporvogn og kigger ud af vinduet på to mænd, der slås. Selvom hovedpersonen sidder inde i varmen, så foregår der en hel masse udenfor det slør, som det snavsede vindue udgør. De lange klip og kamerabevægelser gør, at vi ofte afdækker store afstande i ét stræk, og alting virker altid som en levende verden. Om det er en fornem fest, et voldsorgie eller en skovsø ved daggry – Nemes er ekstremt god til at skabe naturbilleder! – så er alting fornemt eksekveret.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

I *Sunset* er pointen, at det er nærmest umuligt at forstå sin samtid, mens man befinder sig i den. Hvilket er en fin pointe, men den blev leveret mange gange mere sofistikeret i *Sauls Søn*

Problemet er som nævnt bare, at det er knap så originalt som i *Sauls Søn*. Idéen om, at det man kaldte for *la belle époque*, den ret fredelige periode fra 1871 til 1913, faktisk i virkeligheden ikke var så fredelig endda, er efterhånden ret udbredt.

Den amerikanske historiker Barbara Tuchman, der blev berømt for sin bog *The Guns of August* om starten på Første Verdenskrig, kaldte sin bog om årene op til krigen for *The Proud Tower*, opkaldt efter en passage fra [et digt af Edgar Allen Poe](#):

*Resignedly beneath the sky
The melancholy waters lie.
So blend the turrets and shadows there
That all seem pendulous in air,
While from a proud tower in the town
Death looks gigantically down.*

Stolte tårne, melankolske floder og sublim død. *Sunset* har også det hele. Det er en ret overvældende oplevelse, to timers nedsænkning i en smuk rekonstruktion af en svunden epoke. En anbefalet oplevelse. Den er bare ikke så tankevækkende som Nemes har været før.

TAGS:

#FILM

LÁSZLÓ NEMES

SAULS SØN

UNGARN

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

**Lazzaro den
Lykkelige – en
art mirakuløs
realisme,
nærmest
dokumentarisk
men stadig
uvirkelig**

**Kinas
etbarnspolitik –
et socialt
eksperiment**

**En klar empatisk
scoring fra en
fodboldspiller og
et splidskabende
selvmål fra en
levebrødspolitik
er**

FREDERIK BOJER BOVÉ

SENESTE ARTIKLER

Frederik Bojer Bové (født 1.12 1986) er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling og BA i Historie. Han blogger om film på kronoper.dk, er dansk redaktør på tidsskriftet Cinema Scandinavia og har været programlægger på Copenhagen Architecture Festival.

S T Ø T P O V

POV har ikke nogen betalingsmur, men vi har brug for støtte fra vores læsere.